

z treścią tabelami czy też innymi zestawieniami graficznymi. Każdy kto jest zainteresowany nie tylko problematyką integracji europejskiej czy też stosunkami międzynarodowymi, ale przede wszystkim problemami współczesnego świata powinien zapoznać się z zawartością *Misji cywilnych Unii Europejskiej*.

JACEK RAUBO

Beata Przybylska-Maszner, Anna Potyrała, *Leksykon integracji europejskiej w obszarze Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa i Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony*, Wydawnictwo Naukowe Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań 2009, ss. 312.

Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa oraz Europejska Polityka Bezpieczeństwa i Obrony mają kluczowe znaczenie dla Unii Europejskiej, która aspiruje do odgrywania znaczącej roli w stosunkach międzynarodowych. Aktor o zasięgu globalnym musi dysponować instrumentami realizacji własnej polityki i to nie tylko w aspekcie gospodarczym. Promocja stabilności oraz działania na rzecz jej utrzymywania, możliwość skutecznego zmierzenia się z problemami globalnymi, takimi jak: terroryzm, ochrona środowiska, walka z przestępczością międzynarodową, nielegalną imigracją i handlem narkotykami, to tylko niektóre działania, do których zdolna musi być Unia Europejska. Wiele z nich obejmuje kompetencje państw członkowskich, co nie sprzyja skutecznej realizacji tych ambitnych zadań. Nieudana ratyfikacja Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy, zwłaszcza przez Francję, uznana została za sprzeciw wobec głębszej integracji, która wykraczając poza sprawy gospodarcze, oznaczała przejmowanie przez Unię Europejską kolejnych kompetencji państw członkowskich.

Odpowiedzią na potrzeby reformy stał się Traktat lizboński, który wprowadził istotne, choć nie tak odważne zmiany. Utworzono stanowisko Wysokiego Przedstawiciela Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, którego kompetencje obejmują zadania realizowane przez Wysokiego Przedstawiciela ds. Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa oraz Komisarza ds. Zewnętrznych Unii. Formalnie reprezentuje on Unię Europejską na zewnątrz i będzie koordynował jej politykę zagraniczną, jednak fiasko Traktatu Konstytucyjnego zaważyło na unikaniu nazwy Minister Spraw Zagranicznych, co nadmiernie wskazywało na przejmowanie funkcji państwa. Należy również dodać, że Wysoki Przedstawiciel działać może jedynie w oparciu o decyzję podjętą przez wszystkie państwa członkowskie.

Kolejną nowością jest powołanie Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych, która będzie korpusem dyplomatycznym Unii Europejskiej. Współdziałając ze służbami dyplomatycznymi państw członkowskich, pod kierownictwem Wysokiego Przedstawiciela, pozwoli to stworzyć silną reprezentację zewnętrzną, która mówiąc jednym głosem w pełni odda aspiracje Unii Europejskiej. Dyskusja dotycząca udziału Polaków w tej służbie wskazuje na żywe zainteresowanie tą tematyką. Opracowany przez Polski Instytut Spraw Międzynarodowych raport wskazuje, że na 1701 osób zatrudnionych w unijnej dyplomacji, rażąco niska jest liczba przedstawicieli nowych państw członkowskich, w przypadku Polaków wynosi ona zaledwie 36¹. Jednak oczeki-

¹ R. Formuszewicz, J. Kumoch, *Analiza obsady stanowisk szefów delegatur Unii Europejskiej w przededniu powołania Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych*, Warszawa 2010, s. 9, http://www.pism.pl/zalaczniki/PISM_Raport_ESDZ.pdf, wyświetlono 4 października 2010.

wania rządu są większe w odniesieniu do przyszłych nominacji. Te zmiany wskazują, że wreszcie Unia Europejska będzie mogła wykorzystać wszystkie możliwości, jakie daje Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa.

Zagadnienia te stały się tematem kolejnej, drugiej już publikacji Beaty Przybylskiej-Maszner i Anny Potyrały z cyklu „Leksykon integracji europejskiej”. Tym razem dotyczy ona Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa i Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony. To pierwsze tego typu opracowanie, które w sposób szczegółowy i kompleksowy przedstawia zadania, kompetencje, instytucje, programy i działania w obu wymienionych obszarach. Warto podkreślić aktualność publikacji, która uwzględnia najnowsze rozwiązania w obszarze polityki UE wobec państw trzecich. Uzasadnionym posunięciem była rezygnacja z haseł dotyczących podstaw integracji europejskiej, co pozwoliło na dokładniejsze omówienie zagadnień koncentrujących się wokół tematu publikacji. Czytelny układ haseł w porządku alfabetycznym ułatwia odnalezienie poszukiwanego terminu, a odsyłacze pozwalają poszerzyć wiedzę o niezbędne informacje związane z wyjaśnianym zagadnieniem. Interesującym pomysłem jest umieszczenie w pracy zestawienia wybranych spraw² skierowanych do Sądu Pierwszej Instancji i Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w obszarze Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa – walka z terroryzmem oraz opracowanego przez autorki wykazu specjalnych przedstawicieli Unii Europejskiej z uwzględnieniem zakresu ich zaangażowania.

Ta cenna pozycja uzupełnia obecne od dwóch lat na rynku opracowanie *Leksykon integracji europejskiej w obszarze Sprawiedliwość, Wolność, Bezpieczeństwo*. Jednocześnie autorki zakończyły już pracę nad trzecią książką z tego cyklu, która dotyczyć będzie stosunków Unii Europejskiej z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi. Nie sposób wyobrazić sobie zapoznania się z tematyką dotyczącą działalności Unii Europejskiej bez sięgnięcia po te publikacje.

MARCIN PIECHOCKI

Poznań

Aleksandra Kruk, *Hans-Dietrich Genscher w polityce wewnętrznej i zagranicznej RFN w latach 1969–1992*, Wydawnictwo UNIKAT 2, Katowice 2010, ss. 201.

Hans-Dietrich Genscher to postać bez wątpienia niezwykła, znana tak w Republice Federalnej Niemiec, jak i poza jej granicami. Urodzony w roku 1927 niemiecki polityk zasiadał w latach 1965–1998 w Bundestagu. W latach 1969–1974 był ministrem spraw wewnętrznych w rządzie Willego Brandta, a od 1974 do 1992 roku pełnił funkcję ministra spraw zagranicznych. Jego osiemnastoletnie kierowanie Urzędem Spraw Zagranicznych podporządkowane było idei kontynuacji. Pragnął on, by RFN była postrzegana jako państwo demokratyczne. Swymi działaniami nie tylko nadał ton tak wewnętrznej, jak i zagranicznej polityce RFN, ale sprawił, że w świecie polityki i dziennikarstwa zafunkcjonował termin *genscheryzm*.

Celem, jaki sama autorka zawarła we Wstępie pracy, stało się udowodnienie, iż H.-D. Genscher odegrał, zwłaszcza w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX wieku, czołową rolę na międzynarodowej scenie politycznej. Celowym, zdaniem dr Aleksandry Kruk, stało się zadanie pytania, na ile o skuteczności jego działań decydowały jego własne cechy osobowości, a na ile siła przebicia RFN na arenie międzynarodowej.

² Tezy opinii i orzeczeń.